

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Universitetet i Oslo

For 2019

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: Svein Stølen, rektor ved UiO

Styret vedtok i sitt møte 14. mars 2017 «Prinsipper for arbeid med anskaffelser ved UiO, 2017–2021». Disse prinsippene er tydelige på hvordan UiO skal vektlegge ivaretagelse av etikk- og samfunnsansvar i sine anskaffelser. UiO erfarer at en forutsetning for å lykkes er kapasitet som skapes gjennom kompetanse og samarbeid. UiO skaper kapasitet blant annet gjennom medlemskap i Grønt Punkt Norge AS, Nettverk for miljømerket innkjøp, Etisk handel Norge og Transparency International Norge. For UiO er kjernen i arbeidet å finne muligheter for å foreta «bedre valg». Som bidrag til å kunne gjøre «bedre valg» har vi hjelpemidler som kan benyttes i den enkelte anskaffelse og obligatorisk elektronisk utfylling av relevante felter i vårt konkurransegjennomføringsverktøy. Dette gjør at UiO kan identifisere risiko og iverksette relevante tiltak der det kan ha effekt. Forbedring og utvikling innen innkjøpsrelatert samfunnsansvar er et kontinuerlig arbeid som blant annet skapes gjennom deltakelse og diskusjon om relevante temaer i ulike nettverk og fora, både internt og eksternt. Dette holder bevisstheten oppe og vedlikeholder kompetansen i vår innkjøpsorganisasjon.

Med hilsen
Svein Stølen
rektor

Om virksomheten:

Navn:

Universitetet i Oslo

Antall ansatte:

6 607

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

2 600 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

5

Hvilke varer som omfattes:

UiO stiller normalt etiske krav i alle sine anskaffelser med mindre det åpenbart ikke er relevant. Det er derfor etter retningslinjene for denne rapporten oppgitt fem relevante anskaffelser. Varer som omfattes av disse anskaffelsene er dentale forbruksvarer, arbeidstøy og verneutstyr, laboratorierekvisita, personlig verneutstyr til laboratorier og tanntekniske produkter.

Antall leverandører:

9

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

77 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser

Stilling: Intern bistandsgruppe

Epost: innkjop-etikk@admin.uio.no

Telefon: 455 05 599

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2013

“Et nos petimus astra”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Fortsette å stille etiske krav i UiOs anskaffelser hvor det er relevant	Bruk av etiske krav er et kontinuerlig arbeid. Vi tilstreber å stille etiske krav i alle konkurranser hvor dette er relevant og forsvarlig, uten å miste viktige leverandører eller gå på kompromiss med kvalitet eller behovsdekning.
Oppfølging av leverandørene og rapportering	Oppfølging av leverandører er et kontinuerlig arbeid. Vi har et ønske om å følge opp så mange avtaler så godt som mulig. I 2019 har UiOs konkurransegjennomføringsverktøy blitt oppdatert med et nytt strukturert verktøy som kan forenkle og forbedre oppfølging av avtaler (Contract Lifecycle Management).
Risikovurdering	Vi har et internt verktøy/sjekkliste for å fange opp eventuelle etiske risiki i forkant av konkurranser. Dette verktøyet vil også være gjenstand for oppgradering etter hvert som potensielle forbedringer oppdages.
Kontraktsoppfølging	Vi har som mål å følge opp så mange kontrakter som mulig. I tillegg vil vi vurdere å slutte oss til EHNs samarbeidsprosjekt for avtaleoppfølging når visse uklårheter er oppklart.
Formidle våre etiske retningslinjer overfor våre egne forbindelser – internt og eksternt.	Dette er et kontinuerlig arbeid. Dokumentet "Etske retningslinjer for kjøp av varer og tjenester" skal legges ved hver anskaffelse hvor det er relevant.
Markedsundersøkelser	Hvor praktisk og mulig bestreber vi å ha dialog med markedet, avholde leverandørkonferanser i forkant av anskaffelser, samt avholde tilbudskonferanser slik at etiske krav blir stilt på en hensiktsmessig måte.
Jobbe aktivt og kontinuerlig med å forbedre og gjøre hele verdikjeden oppmerksom på etiske retningslinjer som UiO stiller	Dette er et kontinuerlig arbeid. Hvor vi blant annet følger opp våre leverandører spesielt dersom vi mottar melding fra EHN om mulige risiki, som f.eks. da vi fikk melding i oktober 2019 om potensielt tvangsarbeid ved ulike lokasjoner.
"I prinsipper for arbeid med anskaffelser 2017-2021 og etiske retningslinjer for kjøp av varer og tjenester" har UiO et mål som lyder: "Mål 5.3: Økt vektlegging av miljø, etikk og samfunnsansvar"	Etterstrebes.
Halvårlig rapportering til styret	Vi fortsetter med rapportering og sender oversikt over alle anskaffelser hvor vi har stilt etiske krav og miljøkrav.

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Oppdatere UiOs intranett	Vi fortsetter å oppdatere UiOs nettsider med forklarende tekst om at UiO er opptatt av etisk forsvarlig handel og at det skal tas miljøsyn i anskaffelser. Det er derfor ikke alltid tilfelle at de mest prisgunstige produktene og tjenestene finnes i våre avtaler
Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser	Tidligere etikkgruppa, nå gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser, får nytt mandat. Fortsetter blant annet med opplæring av våre kollegaer og bistår med å utforme konkurransedokumenter og foreta risikovurderinger.
Egnede rutiner	Vi fortsetter med bruk av konkurransedokumenter som inneholder egnede rutiner knyttet til LOA § 5
Videreføre det kontinuerlige arbeidet med kompetanse- og nettverksutvikling med hensyn til samfunnsansvar (inkl. etikk) i anskaffelser	Forbedring og utvikling innen innkjøpsrelatert samfunnsansvar er et kontinuerlig arbeid som blant annet skapes gjennom deltakelse og diskusjon om relevante temaer i ulike nettverk og fora, både internt og eksternt.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
1. Fortsette å stille etiske krav i anskaffelser og opprettholde dagens aktiviteter
2. Fortsette etisk kontraktsoppfølging og bevisst prioritere dette i en travel arbeidsdag
3. Videreføre arbeid med kompetanseutvikling på anskaffelsesområdet. Invitere til interne fora og delta på eksterne fora

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Universitetsstyret har vedtatt dokumentet «Prinsipper for arbeid med anskaffelser ved UiO, 2017-2021». I disse prinsippene er det tydelig hvordan UiO skal vektlegge ivaretagelse av etikk- og samfunnsansvar i sine anskaffelser. Vi følger også dokumentet "Etske retningslinjer for kjøp av varer og tjenester" som kommuniserer UiOs syn og retningslinjer for etisk handel, og skal legges ved alle våre konkurransegrunnlag. Begge disse dokumentene er tilgjengelig på våre nettsider.

UiO har startet arbeidet med den nye tiårsstrategien Strategi 2030, som blant annet vil bli påvirket av FNs bærekraftmål.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Det er et kontinuerlig arbeid for å fremme etisk handel i organisasjonen og i våre anskaffelser. Dette kontinuerlige arbeidet har blant annet ført til medlemskap i flere organisasjoner med fokus på etikk og samfunnsansvar, som igjen fører til et økt og bedre fokus på etikk og samfunnsansvar i vår daglige arbeid..

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Seksjon for innkjøp rapporterer til universitetsstyret to ganger i året. Dette inkluderer rapportering knyttet til etiske krav i anskaffelser. Kvaliteten på dataene og rapporteringsmåten er under utvikling og dette gjelder også rapportering knyttet til å stille og følge opp etiske krav.

UiO har et elektronisk støttesystem for gjennomføring av konkurranser og oppfølging av kontrakter. Her er det egne obligatoriske felter der det skal dokumenteres om etiske krav er stilt. Dette gir en oversikt over hvilke krav som er stilt i anskaffelsene.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Det er en gruppe bestående av 5 personer i tillegg til innkjøpsjefen som primært har ansvaret for arbeid med etisk handel i anskaffelser. Etikkgruppa vil i 2020 får nytt mandat og bli Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser som også vil inkludere etisk handel.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Alle anskaffelsesrådgiverne på UiO skal sikre at det stilles relevante krav knyttet til etikk og samfunnsansvar når dette er hensiktsmessig. Oppgavene består av informasjonsformidling, kompetansedeling og implementering. Den enkelte anskaffelsesrådgiver har ansvar for å vurdere om det skal stilles etiske krav i sin anskaffelse. I den forbindelse kan gruppe for samfunnsansvar gi veiledning. Normalt vil EHNs anbefalinger og løsninger benyttes.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Etikk har vært tema på internt innkjøpsforum i form av besøk og presentasjon fra Factlines. Det er også meldt tilbake fra rådgiverne om at noen har deltatt på EHN-kurs.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Det er kontinuerlig behov for kompetanseheving, oppfølging og opplæring på etikkområdet. Vi etterstreber å holde fokuset på etikk aktuelt i seksjonen og i hele virksomheten. Dette er et kontinuerlig arbeid

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Vi har en sjekkliste som alle rådgivere skal bruke i vurdering av etiske krav i konkurranser. I tillegg bruker vi leverandørene som en kilde til informasjon om markedet. Blant annet blir nettsidene til Digdir, EHN, ITUC og US Department of Labor benyttet. I enkeltsaker kan det foreligge mindre systematiske, men etterrettelige kilder for risiko. Resultatet av risikoanalysen blir lagt til grunn ved kartleggingen.

2.2 Etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Dentale forbruksvarer	Rammeavtale	2	Ja	Nei	Ja
Arbeidstøy og verneutstyr	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Laboratorierekvisita	Rammeavtale	7	Ja	Nei	Ja
Personlig verneutstyr til lab.	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Tanntekniske produkter	Rammeavtale	3	Nei	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Digdir/EHNs mal og egen mal (nå utgått).

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Erlenmeyerkolbe i plast m/filterlokk, serologisk målepipette, objektglass for telling, fryseetikett; filterpapir, hansker, munnbind, gull i tanntekniske produkter generelt, profileringstøy generelt og klinikkstøy generelt.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Egenrapporterings skjema, levering av COC, spesifikke spørsmål på e-post.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

12

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnarbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Blant anskaffelsesrådgiverne er det blandede erfaringer med hensyn til arbeidet med etiske krav i anskaffelsesprosessen. Arbeidet synes å være givende, men også utfordrende og tidkrevende. Noen av tilbakemeldingene viser at det ikke fungerer optimalt og at det kan fremstå som uklart når en skal stille hvilke krav. Tilbakemeldingene viser også at det er vanskelig å stille etiske kontraktskrav ved enkeltanskaffelser, spesielt når det er snakk om teknisk vitenskapelig utstyr hvor det er få leverandører i markedet. Det er også utfordrende når vi handler fra mindre leverandører som igjen har store utenlandske leverandører eller moreselskap. Rådgiverne har også begrenset med tid og det kan være vanskelig å prioritere kontraktsoppfølging i utenlandske leverandørkjeder når alternativet er å nedprioritere andre oppgaver som kanskje ligger tettere på virksomhetens kjerneoppgaver eller at det går på bekostning av andre områder under samfunnsansvarsparaplyen som f.eks. miljø eller a-krim.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Innkjøpsforum med fokus på avtaleoppfølging	Informere og inspirere rådgiverne til å ha fokus på avtaleoppfølging	Anskaffelsesrådgiverne
Åpenhet, aksept og oppmuntring for deltaktelse på kurs, seminarer og workshops	Øke kompetanse: Alle anskaffelsesrådgiverne som ønsker kan i utgangspunktet delta på relevante kompetansehevende kurs dersom det skulle dukke opp	Anskaffelsesrådgiverne

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Innkjøpsseminarer, interne nettsider, ukentlige seksjonsmøter og nyhetsoppdateringer.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Innkjøpsseminarer, leverandørsamlinger/befaringer/konferanser/statusmøter og årlig nettverkssamling.

Kontakt:

Universitetet i Oslo

Gruppe for samfunnsansvar i anskaffelser

innkjop-etikk@admin.uio.no

455 05 599